

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Tarybos reglamentą dėl gyvūnų apsaugos juos žudant

(COM(2008) 553 galutinis – 2008/0180 CNS)

(2009/C 218/14)

Taryba, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 37 straipsniu, 2008 m. lapkričio 19 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

„Pasiūlymo priimti Tarybos reglamentą dėl gyvūnų apsaugos juos žudant“

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2009 m. sausio 28 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Frank ALLEN.

451-oje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2009 m. vasario 25–26 d. (2009 m. vasario 25 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 161 nariui balsavus už, 5 – prieš ir 8 susilaikius.

1. Išvados

1.1 EESRK teigiamai vertina šį Komisijos pasiūlymą. Tai svarbus žingsnis teisinga kryptimi, galintis padidinti gyvulių gerovę skerdimo metu.

1.2 Komitetas pritaria pasiūlymui, kad skerdyklas eksploatuojantiems subjektams būtų suteikta visa atsakomybė už gyvūnų gerovę skerdimo metu, nustatant reikalavimą įgyvendinti įprastines veiklos procedūras, įvesti kompetencijos sertifikatus ir numatyti reikalavimą paskirti gyvūnų gerovės specialistą.

1.3 Komitetas pabrėžia, kad oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas turi būti atsakingas už priežiūrą, kad užtikrintų visapusišką teisingų gyvūnų gerovės procedūrų įgyvendinimą skerdimo metu. Oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas turėtų būti nedelsiant informuotas apie visus įprastinių veiklos procedūrų pasikeitimus.

1.4 Pirmiausia oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas turėtų atsakyti už reguliarius patikrinimus siekiant užtikrinti tinkamą stebėsenos skerdimo metu įgyvendinimą.

1.5 Pasiūlymas leisti taikyti leidžiančias nukrypti nuostatas gyvūnų ritualinio skerdimo atvejais visiškai neatitinka skerdžiamų gyvūnų gerovės tikslų, nurodytų šiame siūlomame reglamente.

1.6 Komitetas itin pritaria naujai naikinimo ir priverstinio žudymo tvarkai. Pirmiausia labai svarbus reikalavimas prieš pradėdant šią veiklą parengti veiksmų planą siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių. Labai

geras pasiūlymas paskelbti vertinimo ataskaitą per vienerius metus nuo naikinimo pabaigos.

2. Įžanga

2.1 Svarstymai dėl gyvūnų gerovės tampa vis svarbesni ES ir tai yra itin reikšminga visuomenėje, kuri teigia esanti pažangi ir civilizuota.

2.2 2004 m. ir 2006 m. dviejose mokslinėse Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) pateiktose nuomonėse siūloma persvarstyti esamą Direktyvą 93/119/EB.

2.3 Nustatyti konkretūs sunkumai, susiję su ES teisės aktais, pvz., trūksta nuoseklių naujų apsvaiginimo metodų, taip pat aiškumo dėl skerdyklas eksploatuojančių ūkio subjektų ir vadovų atsakomybės. Būtina tinkamai parengti darbuotojus, dalyvaujancius skerdžiant gyvulius.

2.4 Reikalingas didesnis aiškumas dėl gerovės sąlygų gyvūnams, skerdžiamiems ligų kontrolės tikslais. Gerovės taisyklės turėtų būti taikomos kuo geriau tais atvejais, kai gyvūnai turi būti skubiai paskersti, kad būtų išvengta delsimo ir gyvūnų bereikalingų kančių.

2.5 Reikia siekti, kad gyvūnų gerovės klausimai taptų suprantamesni ir būtų įtraukti į gyvūnų paruošimą ir priežiūrą prieš juos skerdžiant.

2.6 Direktyva 93/119/EB bus panaikinta ir pakeista siūlomu reglamentu, tačiau teisės akto taikymo sritis liks nepakitusi.

2.7 Direktyvą keičiant reglamentu, pasiūlyme numatyta, kad nuostatos visoje ES bus taikomos vienodai ir vienu metu pagal bendrosios rinkos principus.

3. Komisijos pasiūlymas

3.1 Šiame reglamente nustatomos gyvūnų, laikomų maisto, vilnos, odos, kailio ar kitiems produktams gaminti, žudymo ir susijusių veiksmų taisyklės.

3.2 Bus leista taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą vykdant priverstinį žudimą siekiant išvengti gyvūnų bereikalingo skausmo ir kančių, arba tada, kai dėl visapusiško šių nuostatų taikymo kiltų tiesioginis pavojus žmonių sveikatai ir saugai.

3.3 Šis reglamentas netaikomas, kai gyvūnai žudomi:

- a) patvirtintų mokslinių eksperimentų metu,
- b) medžioklės metu,
- c) kultūros ar sporto renginių metu,
- d) veterinarijos gydytojui vykdant profesinę veiklą,
- e) naminiams paukščiams ir kiškiažvėriams, skerdžiamiems jų savininkų asmeniniam vartojimui.

3.4 Skerdžiant gyvūnus ir atliekant su tuo susijusius veiksmus siekiama jiems nesukelti išvengiamo skausmo, nerimo ar kančių. Ūkio subjektai privalo imtis visų priemonių, būtinų tinkamai pasirūpinti gyvūnais ir paruošti juos, kad prieš skerdimą patirtų kuo mažiau įtampas.

3.5 Pagal 4 straipsnio 1 dalį gyvūnai žudomi tik staigią mirtį užtikrinančiais metodais arba po apsvaiginimo.

3.6 Leidžianti nukrypti nuostata gali būti taikoma, kai gyvūnai žudomi neapsvaiginti tais atvejais, kai tokie metodai būtini pagal religines apeigas, jeigu gyvūnai yra žudomi skerdykloje. Valstybės narės gali nuspręsti netaikyti šios leidžiančios nukrypti nuostatos.

3.7 I priede pateiktas apsvaiginimo metodų sąrašas ir išsamus techninių specifikacijų sąrašas; apsvaiginimas turi būti atlie-

kamas remiantis šiais metodais. Tikrinant apsvaiginimo veiksmingumą, pasirenkama pakankamai reprezentatyvi gyvūnų grupė, kad būtų užtikrintas tinkamas ir nuoseklus procesas.

3.8 Bendrijos geros praktikos kodeksai dėl I priede nurodytų apsvaiginimo metodų gali būti priimti laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nustatytos procedūros. Ši procedūra buvo nustatyta 1999 m. Tarybos sprendime, kuriame nustatyta Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgaliojimais įgyvendinti teisės aktus pasitelkus reguliavimo komitetą tvarka. Kiekviena valstybė narė komitete turės po narį ir komitetui pirmininkaus Komisijos atstovas.

3.9 Ūkio subjektai parengia ir įgyvendina įprastinės veiklos procedūras, siekdami užtikrinti, kad žudymas ir susiję veiksmai vykdomi laikantis 3 straipsnio 1 dalies nuostatų. Su įprastinės veiklos procedūromis susipažįsta kompetentinga institucija, jei ji to paprašo. Įprastinės veiklos procedūrose dėl apsvaiginimo atsižvelgiama į gamintojo rekomendacijas ir įrangos naudojimo nurodymus. Be to, būtina tinkama atsarginė įranga, jei sugestų apsvaiginimo įranga.

3.10 Žudyme ir susijusiuose veiksmuose skerdyklose dalyvaujantys asmenys privalo turėti kompetencijos sertifikatą, leidžiantį:

- a) gyvūnus paruošti ir prižiūrėti prieš suvaržymą,
- b) gyvūnus suvaržyti apsvaiginimo ar žudymo tikslais,
- c) apsvaiginti gyvūnus,
- d) įvertinti veiksmingą apsvaiginimą,
- e) pančioti ar kelti gyvus gyvūnus,
- f) nuleisti gyviems gyvūnams kraują,
- g) žudyti kailinius gyvūnus.

3.11 Produktai, kuriais prekiaujama kaip suvaržymo ar apsvaiginimo įranga, pateikiami rinkai su jų naudojimo ir priežiūros instrukcijomis, kad būtų užtikrinti aukščiausi gyvūnų gerovės standartai, konkrečiai nurodant gyvūnų kategorijas arba svorį ir tinkamą metodą įrangos veiksmingumui stebėti.

3.12 II priede aiškiai nurodyti skerdyklų konstrukcijos, išplanavimo ir įrangos reikalavimai. Šiame reglamente valstybės narės kompetentinga institucija, apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 853/2004 4 straipsnyje, patvirtina kiekvieną skerdyklą, atitinkančią nustatytus kriterijus.

3.13 Ūkio subjektai užtikrina, kad būtų laikomasi III priede nustatytų skerdyklų veiklos taisyklių. Nepaisant 3 straipsnio 1 dalies nuostatų, draudžiama taikyti šiuos suvaržymo metodus:

- a) gyvūnus kelti arba tempti už bet kurios kojų dalies,
- b) mechaninėmis priemonėmis veržti bet kurią gyvūnų kojų dalį,
- c) laužyti kojas, pjauti kojų sausgysles arba apakinti gyvūnus,
- d) pažeisti stuburo smegenis, pvz., naudojant įvairius durklus,
- e) naudoti elektros srovę, kuri neapsvaigina ar nenužudo gyvūno valdomomis sąlygomis, visų pirma, elektros srovę, neveikiančią smegenų.

Tačiau a ir b punktai netaikomi naminių paukščių pančiams.

3.14 Ūkio subjektai įgyvendina tinkamą stebėsenos tvarką, skirtą tikrinti ir patvirtinti, kad skersti skirti gyvūnai yra veiksmingai apsvaiginti nuo svaiginimo pabaigos iki mirties patvirtinimo, būtinai nurodant atsakingo asmens pavardę. Kiekviena skerdimų linija, kurioje naudojama skirtinga apsvaiginimo įranga, stebima atskirai.

3.15 Ūkio subjektai kiekvienoje skerdykloje skiria gyvūnų gerovės specialistą, atsakingą už šiame reglamente nustatytų taisyklių laikymosi užtikrinimą toje skerdykloje. Leidžianti nukrypti nuostata taikoma skerdykloms, kuriose skerdiama mažiau kaip 1 000 gyvulių vienetų arba 150 000 naminių paukščių vienetų per metus.

3.16 Pasiūlymu siekiama didesnio kompetentingos institucijos, vykdančios žudymus ligų kontrolės tikslais (pvz., paukščių gripo arba snukio ir nagų ligos atvejais), atskaitingumo visuomenei užtikrinant žudomų gyvūnų gerovę. Konkrečiai pasiūlymu siekiama geresnio planavimo, priežiūros ir atskaitingumo.

3.17 Priverstinio žudymo atveju už atitinkamus gyvūnus atsakingas asmuo imasi visų būtinų priemonių, kad gyvūnas būtų nužudytas kuo greičiau.

3.18 Kiekviena valstybė narė steigia nacionalinius pavyzdinius centrus, teikiančius nuolatinę ir kompetentingą paramą oficialiai paskirtiems inspektoriams bei technines ir mokslines žinias.

4. Konkrečios pastabos

4.1 14 straipsnio leidžianti nukrypti nuostata yra tinkama ir būtina užtikrinti, kad mažos skerdyklos galėtų toliau veikti ir aptarnauti vietos rinkas.

4.2 Turėtų būti išplėsta oficialiai paskirtų veterinarijos gydytojų atsakomybė numatant jiems šiame reglamente nurodytų gyvūnų apsaugos taisyklių laikymosi priežiūrą, ypač didelį dėmesį skiriant gyvūnų gerovės specialisto funkcijų priežiūrai. Oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas turėtų būti nedelsiant informuotas apie visus įprastinės veiklos procedūrų pakeitimus.

4.3 Turėtų būti sudaryta speciali mokslo grupė, kuri turėtų svarstyti ir parengti geros praktikos kodeksus dėl 1 priede nurodytų apsvaiginimo metodų.

4.4 4 straipsnio 2 dalyje pateiktas pasiūlymas dėl leidžiančios nukrypti nuostatos dėl ritualinio skerdimo neatitinka bendro reglamento tikslo, kuriuo siekiama pagerinti skerdžiamų gyvūnų apsaugą. Tokia naujoviška technologija kaip veiksmingo apsvaiginimo stebėseną leidžia asmenims, norintiems gyvūną paskersti iš pradžių apsvaiginus elektros srove pagal Halal taisykles, tiksliai stebėti, kokia elektros iškrova tenka gyvūnui. Tai užtikrina, kad gyvūnas būtų tinkamai apsvaigintas, tačiau prieš skerdžiant būtų gyvas. Monitorius fiksuoja kiekvieną apsvaiginimą ir gyvūnui pritaikytos elektros įtampos dydį. Tai nemenkas indėlis didinant gyvūnų gerovę. Be to, pradėta taikyti ženklinimo sistema nurodant skerdimo būdą, kuri paskatintų taikyti apsvaiginimo užtikrinimo stebėseną. Svarbu, kad Komisija aktyviai remtų sistemų, kuriomis siekiama įtikinti religines grupes dėl būtinybės apsvaiginti, mokslinius tyrimus ir taip saugotų skerdžiamų gyvūnų gerovę.

4.5 Svarbu, kad geros praktikos kodeksai būtų parengti įvairiems suinteresuotiems subjektams, susitarus ir gavus komisijos pritarimą.

4.6 Mažos skerdyklos neseniai patyrė didelių išlaidų modernizuodamos savo įrenginius, kad būtų patenkinti „higienos teisės aktų paketo“ reikalavimai. Kad nekiltų grėsmė jų išlikimui, reikėtų skirti finansavimą išlaidoms, susijusioms su minėtų reikalavimų vykdymu, padengti.

4.7 Pavyzdinių centrų steigimas turėtų būti suderintas ir siejamas su esama valstybių narių mokslo ir tyrimų infrastruktūra. Svarbu, kad veikla nesikartotų ir būtų skirtos pakankamai lėšų veiksmingam sistemos veikimui užtikrinti. Mokymo programos turėtų būti suderintos ES lygiu.

4.8 Rengiant praktikos kodeksus dėl gyvūnų paruošimo ir priežiūros, atitinkamas dėmesys turi būti skirtas asmenų, kurie turi ne trumpesnę kaip penkerių metų nepertrauktą praktinę gyvūnų paruošimo ir priežiūros patirtį, nuomonei, kurią reikėtų derinti su mokslinėmis žiniomis, kaip gyvūnai turėtų būti paruošti ir kokia turėtų būti jų priežiūra. Šios srities kompetenciją patvirtinančiuose kursuose taip pat turėtų būti tinkamai atsižvelgta į šį požiūrį.

4.9 Iki 2014 m. gruodžio 31 d. valstybės narės turėtų kompetencijos sertifikatus išduoti nerengdamos oficialių egzaminų asmenims, įrodžiusiems savo penkerių metų nepertrauktą stažą, gavus teigiamą oficialiai paskirto veterinarijos gydytojo įvertinimą.

4.10 Pirmiausia Komitetas pritaria itin svarbiai 4 straipsnio 1 daliai. Šiame straipsnyje nurodoma, kad gyvūnai žudomi tik staigią mirtį užtikrinančiais metodais arba po apsvaiginimo.

4.11 Komitetas palankiai vertina 8 straipsnyje pateiktą pasiūlymą, pagal kurį apsvaiginimo įranga turėtų būti teikiama į rinką tik su atitinkamomis jos naudojimo ir priežiūros instrukcijomis užtikrinant optimalias gyvūnų gerovės sąlygas. Turėtų būti atliekami moksliniai tyrimai siekiant užtikrinti, kad veiktų automatinė stebėsenos sistema. Reglamente nenurodyta kokia licencijavimo tvarka bus taikoma siekiant užtikrinti, kad rinkai pateikta apsvaiginimo įranga būtų nepriklausomai patikrinta gamintojų teiginiams pagrįsti.

4.12 Komitetas laikosi nuomonės, kad importas iš trečiųjų šalių turėtų atitikti tokius pat standartus, kad nebūtų iškreipta konkurencija. Šis klausimas svarstomas 10 straipsnyje, tačiau jis turėtų būti išdėstytas aiškiau ir tvirčiau. Taip pat būtina ketinimų deklaracija šiai politikai įgyvendinti.

4.13 Komitetas pritaria pagrindiniams siūlomame reglamente pateiktiems principams.

Bruselis, 2009 m. vasario 25 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
Pirmininkas
Mario SEPI